

**UCHWAŁA NR LX/522/24
RADY POWIATU STRZELECKIEGO**

z dnia 31 stycznia 2024 r.

**w sprawie w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2024 – 2026 w Powiecie Strzeleckim**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 i z 2023 r. poz. 572) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 i poz. 1429).

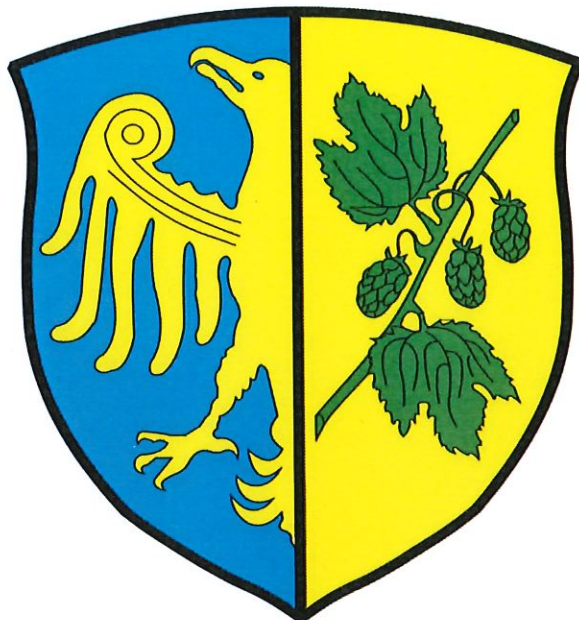
§ 1. Uchwała się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026 w Powiecie Strzeleckim”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Strzeleckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stefan Szłapa

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2024-2026
W
POWIECIE STRZELECKIM**

Strzelce Opolskie 2024

Spis treści

WSTĘP	3
PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	4
REALIZATORZY.....	5
ADRESACI PROGRAMU	6
ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	6
CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	8
1. Rodzinna piecza zastępcza.....	10
2. Warunki, które muszą spełniać osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzące rodzinny dom dziecka.	11
3. Instytucjonalna piecza zastępcza	12
4. Usamodzielnienia.....	15
SPRAWOZDANIE - PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE STRZELECKIM W LATACH 2021 – 2023	17
1. Rodzinna piecza zastępcza w latach 2021 – 2023	17
2. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021 – 2023	34
3. Usamodzielnienia w latach 2021 - 2023 - rodzinna piecza zastępcza.....	35
4. Usamodzielnienia w latach 2021 – 2023 - instytucjonalna piecza zastępcza	36
5. Instytucjonalna piecza zastępcza w latach 2021 – 2023	38
CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 - 2023	40
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	44
OCZEKIWANE REZULTATY Z REALIZACJI PROGRAMU.....	44
SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU	45
ZAKŁADANY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W POWIECIE STRZELECKIM NA LATA 2024 - 2026	45
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	48

WSTĘP

Rodzina jest pierwszym, naturalnym środowiskiem każdego dziecka. Kształtuje ona postawy dziecka, wpływa na jego rozwój fizyczny, intelektualny, społeczny, rozwija zainteresowania, przekazuje wartości etyczne, kulturowe, duchowe. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. To ona powinna wychowywać dziecko w miłości, dawać możliwość rozwoju, rozumieć jego potrzeby, być wzorcem jego postępowania. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak również ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach dziecka. W sytuacjach, gdy dochodzi do zaburzenia relacji rodzinnych, trudnych warunków materialnych, nasilających się zjawisk patologii społecznych i niewłaściwego wypełniania obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do dzieci przez rodzinę naturalną, zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcia interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka. Czynnikiem wywołującym sytuacje kryzysowe w rodzinie mogą być: sieroctwo, niezaradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienia, przemoc, długotrwała choroba, złe warunki mieszkaniowe, niedostosowanie społeczne itp. Negatywny wpływ tych czynników najbardziej dotyka dziecko, jako najsłabszego i najbardziej wrażliwego członka rodziny. Gdy rodzina przeżywa kryzys i nie jest w stanie poradzić sobie z realizacją obowiązków rodzicielskich często zachodzi potrzeba udzielenia jej pomocy i zewnętrznego wsparcia.

W sytuacji, gdy rodzina biologiczna, mimo udzielanej pomocy i wsparcia, nie jest w stanie zapewnić dziecku właściwej opieki i wychowania, następuje konieczność stworzenia mu warunków zbliżonych do tych istniejących w normalnie funkcjonującej rodzinie. Formą najbardziej zbliżoną do naturalnego środowiska, w jakim powinno wychowywać się dziecko, jest rodzinna piecza zastępcza.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców. Rolą systemu pieczy zastępczej (zarówno pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej) jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Zadania administracji publicznej w tym zakresie są realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, instytucjami

oświatowymi, policją, podmiotami leczniczymi, organizacjami społecznymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci, pomoc dla nich może być osiągnięta jedynie przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą opracowania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Strzeleckiego na lata 2024 – 2026 stanowią przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.). Zgodnie z art. 180 cytowanej ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniając założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Niniejszy Program stanowi zbiór integralnych działań powiatu w zakresie szeroko rozumianej pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej na okres trzech najbliższych lat. Zawiera również sprawozdanie z sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Strzeleckiego za lata 2021 – 2023 oraz służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Strzeleckim w latach 2024 - 2026.

Program realizowany będzie w oparciu o następujące dokumenty i akty prawne:

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2023 r. poz. 1426 ze zm.).
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).
3. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.).
4. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. nr 78, ze zm.).
5. Konwencję o prawach dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów

Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (ratyfikacja przez Polskę Dz. U. z 1991 roku, nr 120, poz. 527 ze zm.).

6. Ustawę z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2023 r., poz. 292).
7. Ustawę z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.).
8. Ustawę z dnia 12 sierpnia 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 ze zm.).
9. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. , poz. 1720 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. , poz. 2452).
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 03 sierpnia 2012r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r., poz. 954 ze zm.).

REALIZATORZY

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będzie realizowany na terenie Powiatu Strzeleckiego. Realizatorami programu są organy i podmioty realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Należy jednak dodać, iż lista realizatorów jest otwarta i może być wzbogacona o nowych partnerów.

Według art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta Strzelecki Zarządzeniem Nr 30/2017r. z dnia 15.03.2017 r. organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Strzeleckim wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich, w związku z wykonywaniem ustawowych zadań właśnie ta jednostka będzie realizatorem Powiatowego Programu Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026.

Realizator programu współpracuje z:

1. Zarządem Powiatu Strzeleckiego,

2. Rodzinami zastępczymi i Rodzinnym Domem Dziecka,
3. Ośrodkami Pomocy Społecznej,
4. Sądami,
5. Placówkami oświatowymi,
6. Policją,
7. Organizacjami pozarządowymi,
8. Kościołem,
9. Instytucjonalną pieczę zastępczą:
 - a) placówkami opiekuńczo – wychowawczymi,
 - b) regionalnymi placówkami opiekuńczo-terapeutycznymi,
 - c) interwencyjnymi ośrodkami preadopcyjnymi.

ADRESACI PROGRAMU

Adresaci programu to:

1. Rodziny zastępcze i Rodzinne Domy Dziecka.
2. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.
3. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej i opiekunowie usamodzielniania.
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka.
5. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Funkcjonowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2023 r. poz. 1426 ze zm.). Ustawa ta wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencję między samorząd gminny i powiatowy. Do zadań gminy należy praca z rodziną, a do zadań powiatu organizacja pieczy zastępczej. Jest tu istotne, że umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko mogło powrócić pod opiekę rodziców.

Pieczę zastępczą organizuje powiat zgodnie z art. 180 wskazanej wyżej ustawy, a do jego zadań należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniając założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych;
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 4) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 5) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 7) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 8) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 9) prowadzenie rejestru danych dot. kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób tworzących rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinny dom dziecka;

10) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

11) finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 12) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 13) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców biologicznych opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 2011 roku gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym placówek wsparcia dziennego oraz współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. We wszystkich gminach na terenie Powiatu Strzeleckiego zadania te realizują gminne ośrodki pomocy społecznej.

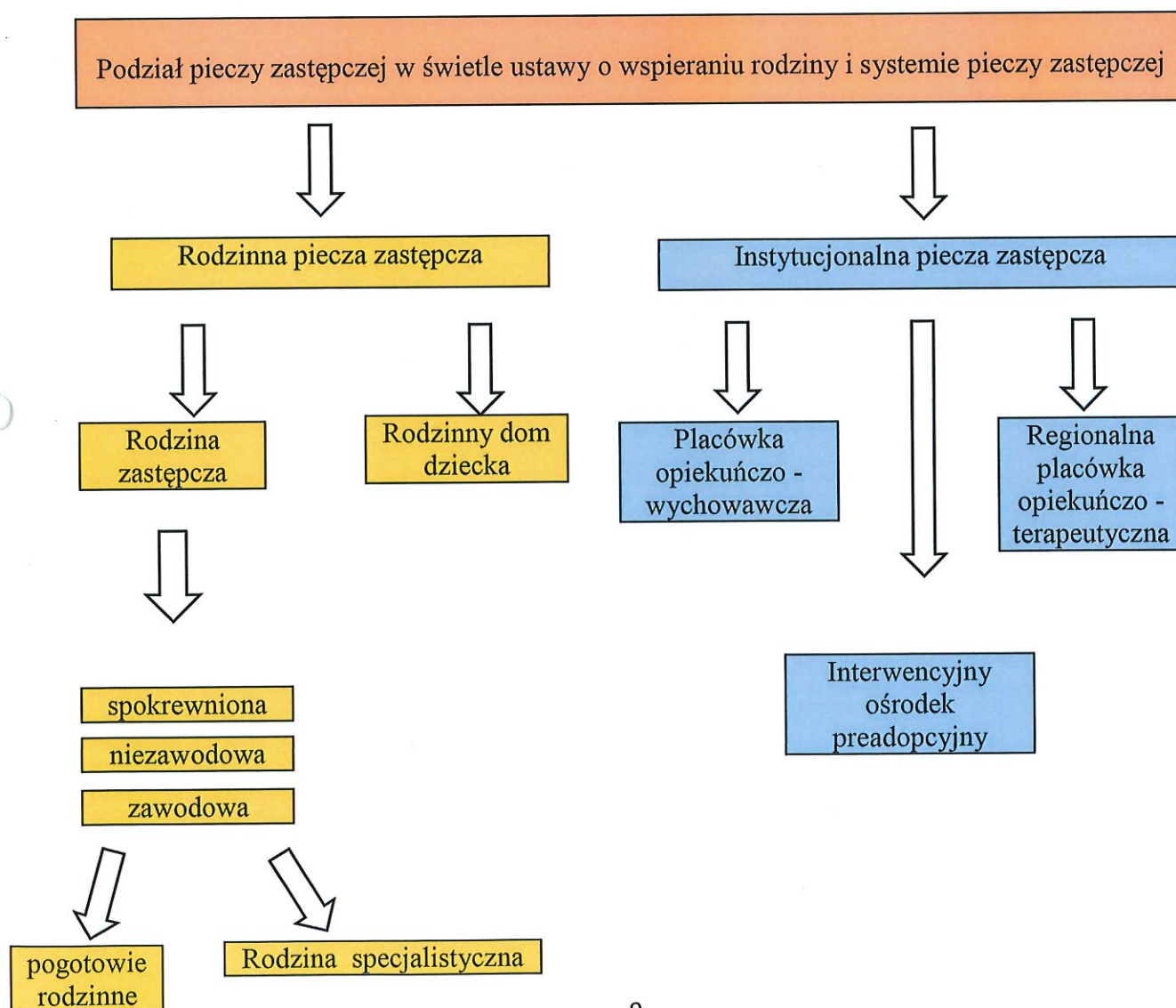
CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa określa rolę pieczy zastępczej w systemie opieki nad dzieckiem, a mianowicie piecza zastępcza zapewnia: pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy sytuacja prawna dziecka jest uregulowana – dążenie do przysposobienia dziecka,

a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Zapewnia również przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje również gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka (w pierwszym roku w 10%, w drugim roku 30%, a w trzecim i następnych latach 50%).

Poniższy wykres przedstawia strukturę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, wynikającą z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. rodzinną pieczę zastępczą dzielimy na:

1) Rodziny zastępcze:

- a) rodzina zastępcza **spokrewniona** utworzona przez małżeństwo lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim będących wstępnymi (dziadkami, pradziadkami) lub rodzeństwem dziecka,
- b) rodzina zastępcza **niezawodowa** utworzona przez małżeństwo lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim nie będącą wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (dalsza rodzina, osoby obce). W rodzinie zastępczej niezawodowej w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci, w przypadku umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci,
- c) rodzinę zastępczą **zawodową** tworzy się poprzez zawarcie z kandydatami umowy o pełnieniu takiej funkcji. Umowa zawierana jest na wniosek kandydatów - istniejącej rodziny niezawodowej, posiadającej co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, na okres co najmniej 4 lat. W rodzinie zastępczej zawodowej w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci, w przypadku umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci,

Rodzina zastępcza **zawodowa** może pełnić również:

- **funkcję pogotowia rodzinnego**, które przyjmuje dziecko: na podstawie orzeczenia sądu; w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez policję lub straż graniczną; na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby; w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. W rodzinie zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny biologicznej, jego przysposobienia lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.
- **funkcję zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej**, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub

orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, małoletnie matki z dziećmi oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

2) Rodzinny dom dziecka – ustanawia się poprzez zawarcie z kandydatami umowy o pełnieniu takiej funkcji. Umowa zawierana jest na wniosek kandydatów - istniejącej rodziny zastępczej zawodowej, w której wychowuje się co najmniej 6 dzieci, posiadającej co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza zawodowa, na okres co najmniej 5 lat. W Rodzinnym Domu Dziecka w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci, w przypadku umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Poza powyższym podziałem można jeszcze wyróżnić **rodziny pomocowe**, które w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka (np. w związku z wypoczynkiem, o którym mowa w art. 69 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu bądź innymi nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi) mogą przejąć opiekę nad tym dzieckiem. Rodziną pomocową może zostać rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

2. Warunki, które muszą spełniać osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzące rodzinny dom dziecka.

Tabela nr 1. Warunki, które muszą spełniać osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzące rodzinny dom dziecka

Rodzinna piecza zastępcza	Warunki, które muszą spełniać osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzące rodzinny dom dziecka		
<i>Rodzina zastępcza spokrewniona</i>	1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;	-	
<i>Rodzina zastępcza niezawodowa</i>	2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;	Co najmniej jedna osoba tworząca	
	3) wypełniają obowiązek alimentacyjny –		

Rodzina zastępcza zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczne	w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego; 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawych; 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionymi przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa oraz 2 – letnie doświadczenie o poradnictwie rodzinnym; 6) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym: - rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, - właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, - wypoczynku i organizacji czasu wolnego. 8) nie widnieje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym; 9) nie widnieje w Krajowym Rejestrze Karnym;	rodzinę niezawodową musi posiadać stałe źródło dochodów. Rodziną zastępczą zawodową może zostać rodzina zastępcza niezawodowa, która posiada 3-letnie doświadczenie w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, bądź posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo
Rodzinny Dom Dziecka			

3. Instytucjonalna piecza zastępcza

W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- placówki opiekuńczo - wychowawczej,
- regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo - wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego działania. Nadzór nad działalnością placówek opiekuńczo –

wychowawczych sprawuje wojewoda. Placówka opiekuńczo – wychowawcza, zgodnie z art. 101 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzona jest jako placówka typu:

- 1) socjalizacyjnego,
- 2) interwencyjnego,
- 3) specjalistyczno – terapeutycznego,
- 4) rodzinnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 1 stycznia 2021 r. liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej nie może być większa niż 14.

Zgodnie z art. 95 ww. ustawy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

W zależności od funkcji pełnionej przez placówkę wyróżnia się placówki opiekuńczo-wychowawcze:

1) Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu:

- a) **socjalizacyjnego**, które zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby; podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, przysposobienia dziecka bądź umieszczenia w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego następuje na podstawie orzeczenia sądu;
- b) **interwencyjnego**, które w szczególności przyjmują dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia im opieki. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (w sytuacjach, gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej). Placówka

interwencyjna może specjalizować się w opiece nad niemowlętami przygotowywanymi do adopcji;

- c) **specjalistyczno-terapeutycznego**, które sprawują opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, w szczególności legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającymi wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, o której mowa, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne i rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- d) **rodzinnego**, gdzie wychowują się dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się. Placówka ta w szczególności umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu.

2) Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, w której umieszczane są dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

3) Interwencyjny ośrodek preadopcyjny – umieszcza się w nim dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci a pobyt dziecka nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej będzie mogło mieć miejsce po wyczerpaniu możliwości zatrzymania go w rodzinie własnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Należy mieć na uwadze, że pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy, do czasu jego powrotu do rodziny biologicznej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W tej sytuacji bardzo ważne jest, aby pracownicy instytucji opiekuńczo – wychowawczej od początku pobytu dziecka prowadzili pracę z jego rodziną we współpracy z asystentami rodzinnymi w gminach, aby zapewniały one swoim wychowankom warunki zbliżone do domowych i tym samym przygotowywały do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Obowiązujące przepisy wprowadzają zakaz tworzenia nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych. Będzie to możliwe jedynie w sytuacjach wyjątkowych, za zgodą wojewody i po zasięgnięciu opinii Rzecznika Praw Dziecka.

Obecnie na terenie Powiatu Strzeleckiego nie działa żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza.

4. Usamodzielnienia

Usamodzielnienie stanowi długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą (poprzez wskazanie osoby, która będzie pełnić funkcję opiekuna usamodzielnienia oraz pisemną zgodę tej osoby) i w zależności od sytuacji życiowej, może trwać najpóźniej do momentu ukończenia przez tę osobę 25 roku życia zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest to czas nauki praktycznych umiejętności, takich jak: gospodarowanie budżetem domowym, wykonywanie czynności życia codziennego (zakupy, gotowanie, pranie, prasowanie), poruszanie się na rynku pracy, podejmowanie nowych ról społecznych. Usamodzielnienie odbywa się w oparciu o indywidualny program usamodzielnienia, który jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez Dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie. Indywidualny program usamodzielnienia określa w szczególności: zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, zakres pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez podopiecznego zatrudnienia. Realizacja programu jest podstawą do przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki. Osoby usamodzielniane mogą ubiegać się o pomoc pieniężną na zagospodarowanie i pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Zmiany w indywidualnym programie usamodzielnienia mogą być dokonywane w przypadku zmiany sytuacji życiowej osoby usamodzielnianej. Po zakończeniu jego realizacji osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem usamodzielnienia oraz pracownikiem zespołu pieczy zastępczej dokonuje oceny końcowej procesu usamodzielnienia.

Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez Dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną przyznaje się pomoc na:

a) kontynuowanie nauki

Pomoc ta przyznawana jest w wysokości **681,00 zł** miesięcznie. Otrzymuje ją osoba usamodzielniana, jeżeli kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawców w celu przygotowania zawodowego. Pomoc ta przyznawana jest na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Przysługuje ona w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu lub przygotowania zawodowego.

b) usamodzielnienie

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi :

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż **4.486,00 zł**, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - nie mniej niż **8.968,00 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - nie mniej niż **4.486,00 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - nie mniej niż **2.244,00 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

c) zagospodarowanie

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż

2.039,00 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **4.077,00 zł**. Pomoc ta może być przyznana w formie rzeczowej.

Przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie jest uzależnione od długości pobytu w pieczy zastępczej. Osoba usamodzielniana może ubiegać się o przyznanie ww. pomocy, jeśli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- **3 lat** – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną (przez rodzinę spokrewnioną należy rozumieć wstępnych lub rodzeństwo);
- **1 roku** – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie jest złożenie wniosku w powiecie właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia określającego m.in. zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia.

Pomoc na zagospodarowanie przyznaje powiat właściwy ze względu na miejsce osiedlenia osoby usamodzielnianej.

SPRAWOZDANIE – PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE STRZELECKIM W LATACH 2021 – 2023

1. Rodzinna piecza zastępcza w latach 2021 - 2023

1) Promocja rodzicielstwa zastępczego

Na przestrzeni lat 2021-2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich podejmowało działania mające na celu rozpowszechnienie rodzicielstwa zastępczego oraz naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i RDD. Na początku 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich

stworzyło profil/konto na portalu społecznościowym Facebook poświęcony rodzicielstwu zastępczemu natomiast rok 2021 zakończył się audycją na temat poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze w radiu PARK FM (17.11.2021 r.) co możliwe było dzięki umowie między radiem Park FM a Powiatem Strzeleckim. Ponadto PCPR przez cały rok realizował różne zadania w ramach projektu „Blżej rodziny i dziecka (...) – II edycja” oraz „Blżej rodziny i dziecka (...) – III edycja”. Było to m.in. poradnictwo psychologiczne oraz imprezy integracyjne dla rodzinnych form pieczy zastępczej. Projekt ten finansowany był ze środków unijnych.

W promocji rodzicielstwa zastępczego wspierał naszą jednostkę Pan Janusz Żyłka, Członek Zarządu Powiatu Strzeleckiego, bezpośredni przełożony PCPR, poprzez przeprowadzenie pogadanek w parafiach na terenie Powiatu Strzeleckiego. Pan Janusz Żyłka odbył około 30 takich spotkań z mieszkańcami różnych miejscowości.

Rok 2022 to dalsza realizacja projektów unijnych oraz kolejna audycja w Radiu Park FM. Jedną z większych akcji promocyjnych w roku 2022 było zorganizowanie wystawy prac plastycznych stworzonych przez dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu Strzeleckiego. Wystawa miała miejsce w Powiatowym Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich i trwała przez okres jednego miesiąca. W tym czasie, raz w tygodniu, w godzinach popołudniowych (16:00-18:00) odbywały się dyżury koordynatorów dla potencjalnych kandydatów na rodzinę zastępczą. W związku z wystawą odbył się również wywiad z Dyrektorem PCPR i Członkiem Zarządu Powiatu Strzeleckiego oraz z rodziną zastępczą zawodową i prowadzącymi rodzinny dom dziecka, który został wyemitowany w Radiu Park FM.

W latach 2022-2023 koordynatorzy zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej wzięli udział w „Powiatowym Świącie Chleba” promując rodzicielstwo zastępcze w formie rozmów z osobami zainteresowanymi oraz rozdając ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze.

W roku 2023 nad drzwiami wejściowymi do PCPR umieszczona została informacja dla potencjalnych kandydatów na rodziny zastępcze oraz zaprojektowane nowe ulotki promocyjne, które rozdawane są w ciągu roku na terenie miasta Strzelce Opolskie oraz dostarczane są cyklicznie do różnych instytucji w Strzelcach Opolskich. Ulotki dostępne są również na bieżąco w siedzibie PCPR.

Ponadto od wielu lat na stronie internetowej PCPR wyświetla się informacja zachęcająca do podjęcia funkcji rodziny zastępczej na terenie Powiatu Strzeleckiego. Prowadzona jest również akcja informacyjna w lokalnej prasie.

2) Kandydaci na rodziny zastępcze

Kandydatem na rodzinę zastępczą jest osoba lub małżeństwo, która otrzymała pozytywną ocenę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz pozytywną opinię o predyspozycji i motywacji wystawioną przez psychologa i została zakwalifikowana do odbycia szkolenia. W ostatnich latach można zauważyć spadek kandydatów na rodziny zastępcze, zarówno niezawodowe jak i zawodowe. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych jest niewystarczająca w stosunku do rzeczywistych potrzeb. W związku z powyższym konieczne jest sukcesywne zwiększanie ilości rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzenie rozmów z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi, aby przekształciły się na Rodzinne Domy Dziecka.

3) Ilość utworzonych nowych rodzin zastępczych

Tabela nr 2. Liczba rodzin zastępczych utworzonych na przestrzeni lat 2021-2023.

Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodzinne Domy Dziecka	Rodziny zastępcze zawodowe
2021	5	1	1	0
2022	5	9	2	0
2023	5	4	0	0

Tabela nr 2 ukazuje jak na przestrzeni lat 2021-2023 kształtowała się liczba nowo powstałych rodzin zastępczych. W roku 2021 powstało 5 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 1 rodzina zastępcza niezawodowa. W roku 2021 r. nie podpisano umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej natomiast utworzony został jeden Rodzinny Dom Dziecka po przekształceniu się w tę funkcję rodziny zastępczej zawodowej funkcjonującej na naszym terenie od wielu lat. W roku 2022 utworzonych zostało aż 9 rodzin zastępczych niezawodowych, 5 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz dwa Rodzinne Domy Dziecka po przekształceniu się w tę funkcję jednej zawodowej i jednej niezawodowej rodziny zastępczej. Nowopowstałych rodzin zastępczych zawodowych brak. W roku 2023 liczba rodzin zastępczych zawodowych nie wzrosła natomiast, podobnie jak w latach 2021-2022, powstało 5 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 4 rodziny zastępcze niezawodowe.

4) Analiza ilości rodzin zastępczych w latach 2021-2023

Z danych zawartych w tabeli nr 3 wynika, iż na przestrzeni lat 2021-2023 największą część rodzin zastępczych terenu Powiatu Strzeleckiego stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, później rodziny zastępcze

zawodowe w tym RDD. Przez cały ten okres na terenie naszego powiatu funkcjonowały trzy Rodzinne Domy Dziecka, jedna rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna oraz jedna rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego. Pozostałe typy rodzin utrzymywały się mniej więcej na takim samym poziomie, różnice w latach wynosiły o kilka rodzin więcej bądź mniej.

Tabela nr 3. Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w latach 2021-2023

Rodziny zastępcze	Liczba rodzin zastępczych w całym roku 2021	Liczba rodzin zastępczych w całym roku 2022	Liczba rodzin zastępczych w całym roku 2023
Spokrewnione	40	39	40
Niezawodowe	18	26	29
Zawodowe	7	5	6
Zawodowe – pogotowie rodzinne	2	2	1
Zawodowe – specjalistyczne	1	1	1
RDD	3	3	2
Razem:	71	76	79

5) Analiza ilości dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Tabela nr 4. Liczba dzieci przebywających w poszczególnych rodzinach zastępczych i Rodzinnym Domu Dziecka na terenie Powiatu Strzeleckiego w latach 2021-2023.

Rodziny zastępcze	Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i RDD w roku 2021	Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i RDD w roku 2022	Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i RDD w roku 2023
Spokrewnione	50	49	50
Niezawodowe	28	34	35
Zawodowe	26	17	21
Zawodowe – pogotowie rodzinne	6	10	6

Zawodowe – specjalistyczne	4	4	4
RDD	17	21	17
Razem:	131	135	133

Z danych zawartych w tabeli nr 4 wynika, iż w roku 2022 liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2021, a w roku 2023 liczba dzieci umieszczonych zmniejszyła się. Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych.

Tabela nr 5. Analiza liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Strzeleckim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu danego roku	27	24	18
Z tego: Sieroctwo/ Pólsieroctwo	7	2	0
Z tego: Sprawowanie opieki nad dzieckiem pod wpływem alkoholu, nadużywanie alkoholu	8	7	4
Z tego: Przemoc w rodzinie	5	2	3
Z tego: Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	4	7	6
Z tego: Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców, długotrwała lub ciężka choroba	0	0	0
Z tego: Ubóstwo	0	0	0
Z tego: Bezrobocie	0	0	0

Z tego: Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
Z tego: Porzucenie dziecka/dzieci	1	3	0
Z tego: Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	0	0	0
Z tego: Małoletnie matki	0	0	1
Z tego: Pobyt rodzica w zakładzie karnym	2	2	4
Z tego: Przeprowadzka z innego powiatu	0	1	0

Najwięcej dzieci trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2021, następnie z roku na rok ilość dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej spada. Główną przyczyną umieszczeń dzieci w pieczy było nadużywanie alkoholu przez rodziców biologicznych, następnie bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i przemoc w rodzinie, a w roku 2021 również sieroctwo (sześciuosobowe rodzeństwo).

Tabela nr 6. Analiza liczby dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w Powiecie Strzeleckim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w ciągu roku – ogółem	20	21	30
Z tego: w ciągu roku powróciły do rodziców biologicznych	2	8	10
Z tego: w ciągu roku zostały adoptowane	1	1	0
Z tego: w ciągu roku usamodzielnili się	8	6	9
Z tego: umieszczenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej	0	4	3

Z tego: umieszczenie w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej	2	0	0
Z tego: zmiana rodziny zastępczej/ umieszczenie w innym powiecie	7	1	8
Z tego: Zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej	0	1	0
Z tego: śmierć dziecka	0	0	0

Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą była najwyższa w 2023 r. Główną przyczyną opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023 było usamodzielnienie się wychowanków oraz powrót do rodziców biologicznych.

6) Szkolenia rodzin zastępczych

W latach 2021-2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniło rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka z terenu naszego powiatu szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby. Z przyczyn obiektywnych – mając na uwadze zalecenia organów centralnych w związku z ogólnokrajową sytuacją spowodowaną zagrożeniem wirusem SARS-Co V-2, powodującym chorobę COVID-19 i zaleceniami ograniczania migracji ludności ponad wymagane sytuacje nadzwyczajne w roku 2021 nie odbyło się żadne szkolenie.

Szkolenia rodzin zastępczych zostały pokazane w tabeli nr 7.

Tabela nr 7. Szkolenia rodzin zastępczych w latach 2021-2023

Rok	Temat szkolenia
2021	Brak z uwagi na COVID-19
2022	„Zaburzenia depresyjne” „Dobry i zły dotyk”
2023	„Dziecko FAS i spektrum FAS – wyzwania opiekuńcze i wychowawcze” „Zaburzenia więzi i przywiązania”, - Szkolenie instruktażowe z zakresu pierwszej pomocy, - Spotkanie z Radcą Prawnym i Inspektorem Ochrony Danych Osobowych

7) Szkolenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Strzeleckim realizuje głównie Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej – pięciu koordynatorów (4,5 etatu) + pedagog (0,5 etatu). Aby właściwie realizować wyznaczone cele koordynatorzy uczestniczyli w licznych szkoleniach podnosząc swoje kwalifikacje. Szkolenia te były głównie finansowane z funduszy europejskich.

Tabela nr 8. Szkolenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Rok	Temat szkolenia
2021	• „Psychologiczne aspekty przemocy seksualnej – perspektywy dziecka” realizowane w ramach Opolskiego Forum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży • Zadania sądów, kuratorów sądowych oraz jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wynikające z treści art. 109 §4 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego” zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Opolskiego • Pomoc osobom w kryzysie – postawy interwencji kryzysowej – rola ośrodków interwencji kryzysowej organizowane przez Centrum Psychoedukacji Profilaktyki i Promocji Zdrowia „CEPROZ” Krzywicka Liliana • „Uzależnienia wśród młodzieży i profilaktyka uzależnień” - szkolenie organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Opolskiego • „Mieszkania chronione – zmiana przepisów prawnych w zakresie ich prowadzenia oraz zapewniania miejsc” szkolenie zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego • „Cyberzagrożenia związane ze sferą seksualną nastolatków” • „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie” • „Agresywne dziecko w grupie metody socjoterapeutyczne” • „Wysoko wrażliwe dziecko w grupie – wskazówki do pracy i propozycji zabaw” • „W jaki sposób obserwować dziecko by nie przeoczyć objawów zaburzeń przetwarzania sensorycznego i jak wspierać bazowe systemy sensoryczne” • „Nieśmiałe dziecko w grupie – przyczyny, integracja i aktywizacja” • „Nadpobudliwe dziecko w grupie – przyczyny i postępowanie” • „Jak wyciszyć dziecko?” • „Strategie uczenia się na pamięć” • „Trudne zachowania w grupie” • „Uzależnienia i ryzykowne zachowania młodzieży oraz profilaktyka” • „Tworzenie planu pomocy dziecku jak skuteczne narzędzie pracy” • „Praca z dzieckiem z FAS i ze spektrum FASD” • „Sposoby radzenia z zachowaniami agresywnymi wśród rodziców, dzieci i młodzieży” • „Wybrane zagadnienia z zakresu prawa (rodzinnego, administracyjnego, karnego, cywilnego, pracy i zabezpieczenia społecznego)” • „Praca z usamodzielniającym się wychowankiem pieczy zastępczej”

2022	• „Wczesne diagnoza FAS I FASD – znaczenie diagnozy w pierwszych latach życia” • „Czego potrzebują nastolatki? Problemy i wyzwania okresu dojrzewania” • „Depresja u dzieci wczesne rozpoznanie i wsparcie” • „Jak rozmawiać z nastolatkiem? Skuteczna komunikacja w okresie buntu i dojrzewania” • „Jak budować poczucie własnej wartości u dzieci?” • „Sposoby pracy z dzieckiem agresywnym w wieku przedszkolnym i szkolnym” • „Praca z dzieckiem wysoko wrażliwym i lęklwym” • „Mediacje rodzinne” • „Zaburzenia depresyjne” • „Dobry i zły dotyk” • „Partnerska współpraca międzyinstytucjonalna” • „Dialog motywujący – wzmacnianie osób w procesie zmiany” • „Empowerment jako skuteczne podejście stosowane w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej” • „Współpraca z osobą i rodziną w formule multiprofesjonalnej” • „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie” • „Rola koordynatora pieczy zastępczej”
2023	• „Dziecko FAS i spektrum FAS – wyzwania opiekuńcze i wychowawcze” • „Opłata za pobyt dziecka w pieczy zastępczej – ustalanie, umarzanie oraz rozkładanie na raty” • Mediacje rodzinne

8) Pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu i integracji.

Rok 2021

W 2021 r. koordynatorzy odbyli łącznie **250** wizyt w środowisku, w trakcie których starali się udzielać wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej oraz udzielali pomocy rodzinom zastępczym oraz prowadzącym Rodzinny Dom Dziecka w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu poprzez:

- zachęcanie do udziału w Spotkaniu Mikołajkowym, które jednak nie odbyło się zgodnie z planem z uwagi na epidemię COVID-19,
- zachęcanie do udziału w organizowanym cyklicznie balu karnawałowym oraz święcie rodzin zastępczych, których jednak nie udało się zorganizować ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju,
- zachęcanie do udziału w spotkaniu mikołajkowym, które również nie odbyło się zgodnie z planem jednak poprzez dokonanie zmian organizacyjnych udało się przekazać rodzinom i dzieciom paczki od Mikołaja oraz poczęstunek w formie cateringu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich w roku 2021 przystąpiło do realizacji projektu „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja”, finansowanego ze środków unijnych. W ramach tego projektu zrealizowano pierwsze zadanie a mianowicie wyposażono pokój przeznaczony do przyjaznej i profesjonalnej pracy z dzieckiem i rodziną. Dzięki zaangażowaniu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej do pokoju zakupiono meble (kanapę, fotel, stół z krzesłami, komodę, regały na zabawki, stolik z krzeselkami dla dzieci, wieszak na ubrania, przewijak z nakładką), sprzęt elektroniczny (laptop, rzutnik multimedialny, klimatyzator, czajnik), ekran projekcyjny, flipchart, filiżanki i talerzyki, kosz na śmieci, matę piankową, zabawki, pudełko na zabawki, gry edukacyjne oraz książki i książeczki. Łączny koszt wyposażenia to ok. 19.000 zł. Pokój ten przeznaczony jest m.in. do spotkań dzieci z rodzin zastępczych z ich rodzinami naturalnymi czy też psychologowi do prowadzenia grup wsparcia dla rodzin zastępczych.

Dnia 25.09.2021r. w Zespole Pałacowo – Dworskim w Wysokiej odbyło się Regionalne Spotkanie Integracyjne Rodzin Zastępczych. Nasz powiat reprezentowała długoletnia zawodowa rodzina zastępcza, z dwójką swoich podopiecznych, oraz koordynator rodzinnej pieczy zastępczej współpracujący z tą rodziną.

Rok 2022

W 2022 r. koordynatorzy odbyli łącznie **363** wizyty w środowisku, w trakcie których starali się udzielać wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej oraz udzielali pomocy rodzinom zastępczym oraz prowadzącym Rodzinne Domy Dziecka w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu poprzez:

- zachęcanie do udziału w Spotkaniu Mikołajkowym, które miało miejsce w dniu 28.12.2022 r. Tym razem rodziny zastępcze, dzieci w nich umieszczone oraz dzieci biologiczne udały się do Juraparku w Krasiejowie na niezapomnianą przygodę z Mikołajem. Impreza została zorganizowana w ramach realizacji projektu unijnego „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja”. W wyjeździe udział wzięło 120 osób. Dzieci miały możliwość spotkać się z Mikołajem i odebrać słodkie prezenty jak również wziąć udział w warsztatach „mydełkowych”. Wszyscy uczestnicy udali się również do kina, gdzie czekał na nich świąteczny film.

W ramach wyjazdu zapewniono wszystkim słodki poczęstunek z gorącą czekoladą dla dzieci i kawą dla dorosłych. W imprezie uczestniczyło około 120 osób.

- kontynuowanie spotkań w ramach grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Grupy prowadzone były przez psychologa zatrudnionego na umowę zlecenie w związku z realizacją II edycji projektu „Blżej rodziny i dziecka.....”. W okresie od stycznia do końca czerwca 2022 roku odbyły się spotkania 24 grup wsparcia dla wszystkich rodzin zastępczych (zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych). Na spotkaniach tych rodziny zastępcze wymieniały się wzajemnymi doświadczeniami, wspólnie próbując rozwiązywać trudne sytuacje, które pojawiają się w ich rodzinach. Na grupach wsparcia rodziny zastępcze nawiązują nowe znajomości, podtrzymują wcześniejsze relacje przez co w przyszłości mogą liczyć na wzajemną pomoc. Ponadto psycholog zatrudniony w ramach wspomnianego projektu unijnego przeprowadził 77 spotkań indywidualnych zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci i młodzieży oraz 10 warsztatów psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzinnej pieczy zastępczej,
- organizację w ramach realizacji projektu „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja” dwóch wyjazdów 5-dniowych do Sierockiego obok Zakopanego, dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz dzieci tam umieszczonych i dzieci biologicznych. Wycieczki odbyły się podczas wakacji letnich, pierwszy wyjazd w lipcu, a drugi pod koniec sierpnia. W obydwu wyjazdach uczestniczyło 110 osób.

Rok 2023

W 2023 r. koordynatorzy odbyli łącznie 397 wizyt w środowisku, w trakcie których starali się udzielać wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej oraz udzielali pomocy rodzinom zastępczym oraz prowadzącym Rodzinne Domy Dziecka w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu poprzez:

- zachęcanie do udziału w zimowych wyjazdach do Łodzi, które miały miejsce podczas ferii zimowych, w dniach: 12-14 lutego i 19-21 lutego. Wyjazdy zostały zorganizowane w ramach realizacji projektu unijnego „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja”. W sumie z wyjazdów skorzystało ponad 70 osób. Wycieczki skierowane były dla osób tworzących rodziny zastępcze spokrewnione,

niezawodowe i zawodowe, a także dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla dzieci w nich umieszczonych i dzieci biologicznych. Wyjazdy miały na celu przede wszystkim integrację rodzinnych form pieczy zastępczej z terenu powiatu strzeleckiego jak również wsparcie uczestników poprzez udział w warsztatach z psychologiem. Młodsze dzieci uczestniczyły w zajęciach z animatorami tworząc prace plastyczne oraz budowle z klocków. Dla młodzieży zorganizowane były spotkania z psychologiem oraz zajęcia kreatywne. Wszyscy uczestnicy wycieczek mieli okazję pospacerować po słynnej łódzkiej ulicy Piotrkowskiej, na której znajduje się wiele ciekawych elementów charakterystycznych dla miasta, np. Pomnik Lampiarza, Ławeczka Tuwima, Fortepian Rubinsteina czy Fotel Jaracza. Jedną z atrakcji wyjazdu była możliwość zwiedzania Centrum Nauki i Techniki, które pełni edukacyjną rolę nie tylko dla dzieci, ale także dorosłych. Kolejną dużą atrakcją wyjazdu był Księży Młyn, czyli „największy zabytkowy kompleks fabryczny Łodzi, powstały w drugiej połowie XIX wieku na miejscu dawnej osady młyńskiej, należącej do miejscowego plebana”. Aby dotrzeć do tego miejsca należało przejść parkiem, który został przekształcony w świetlną krainę czarów bajkowej Alicji. Dodatkowo wszyscy uczestnicy mogli poczuć się jak w filmie „Kingsajz” przy ogromnym bucie, słuchawce telefonu czy talerzu ze sztucami, które znajdują się przy Muzeum Kinematografii. Obok wejścia do Muzeum można spotkać również kota Filemona i Bonifacego. Uczestnicy wyjazdów wrócili bardzo zadowoleni z nadzieją na kolejne wyjazdy. W ramach podziękowań koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otrzymali wyjątkowe podziękowania. Pierwsza grupa uczestników złożyła podpisy na pięknym rysunku stworzonym przez nastolatkę podczas zajęć kreatywnych, natomiast druga grupa uczestników wygenerowała specjalną kartę w Centrum Nauki i Techniki, która z podpisami wręczona została pracownikom PCPR jako podziękowanie za udany wyjazd;

- zachęcanie do udziału w jednodniowym wyjeździe do parku rozrywki ENERGYLANDIA, który odbył się w dniu 22.07.2023 r. i przeznaczony był dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych oraz dzieci biologicznych – w ramach realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich projektu pn.: „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja” w ramach Osi VIII Integracja społeczna dla Działania 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

w ramach RPO WO 2014-2020. W wyjeździe wzięło udział prawie 100 osób w różnym wieku. Zabawa na terenie parku rozrywki trwała cały dzień i każdy z uczestników znalazł dla siebie odpowiednią atrakcję. Jedni wybrali strefę wodną, inni natomiast korzystali ze zjazdów na wszelkiego rodzaju kolejkach górskich. Rodziny bardzo chętnie korzystają z wyjazdów organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich. Jest to doskonała okazja do tego aby rodziny mogły się integrować i nawiązywać wzajemne relacje na przyszłość. Rodziny uważają, że tego typu wyjazdy przynoszą największe korzyści integracyjne i edukacyjne dla dzieci i dorosłych.

9) Pomoc specjalistyczna dla rodzin zastępczych

Rodziny zastępcze w tut. PCPR mogą liczyć na wsparcie psychologa zatrudnionego w naszej jednostce oraz radcy prawnego. W PCPR w latach 2021 - 2023 funkcjonowała również grupa wsparcia, w ramach której rodziny zastępcze mogły podzielić się bieżącymi problemami, otrzymać pomoc, wsparcie, wzmocnić kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

Ponadto rodziny zastępcze w swoim funkcjonowaniu są na bieżąco wspierane poprzez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy regularnie odwiedzają rodziny zastępcze. Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
2. przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
3. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
4. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
5. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
6. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
7. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Odwiedziny koordynatorów w rodzinach zastępczych mają na celu ustalenie sytuacji przyjętego do rodziny zastępczej dziecka, sposobu sprawowania nad nim opieki, dbania o zapewnienie dzieciom prawidłowych warunków bytowych, rozwoju i wychowania, odpowiednich do ich stanu zdrowia i indywidualnych potrzeb. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej obejmuje swoją opieką rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek. W celu udzielenia jak najlepszej pomocy koordynator w swych działaniach współpracuje z instytucjami oraz organizacjami podejmującymi działania ukierunkowane na pomoc i wspieranie rodzin, w tym m.in.: z ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, sądami, szkołami, psychologami i pedagogami szkolnymi, nauczycielami, ośrodkami adopcyjnymi. Spotkania z rodzinami zastępczymi odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny, w zależności od stwierdzonych i zgłaszanych potrzeb. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pozostają ponadto w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodzinami zastępczymi i prowadzącym rodzinny dom dziecka. Koordynatorzy zachęcają rodziny zastępczej do korzystania z usług Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Strzelcach Opolskich lub zalecają konsultacje u lekarza specjalisty w sytuacji zauważenia konieczności skorzystania z takiego wsparcia.

Tabela nr 9. Liczba rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Strzeleckim w latach 2021-2023.

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych/RDD objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	63	64	67

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora zwiększyła się o 1 rodziną, zaś w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora wzrosła o trzy rodziny. Wynika to ze zwiększającej się liczby rodzin zastępczych oraz z faktu, że osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej chcą współpracować z koordynatorem, który udziela rodzinom zastępczym wsparcia w różnych sytuacjach życia codziennego.

Jednym z ważniejszych zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest:

- dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka. Tabela nr 10 przedstawia ile ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka zostało dokonanych na przestrzeni lat 2021-2023 przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 10. Liczba dokonanych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka wraz z oceną zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka w latach 2021-2023.

Stanowisko pracy	Liczba dokonanych ocen wraz z zasadnością pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i RDD rok 2021	Liczba dokonanych ocen wraz z zasadnością pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i RDD rok 2022	Liczba dokonanych ocen wraz z zasadnością pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i RDD rok 2023
Koordynator	234	234	222

- W celu ustalenia sytuacji dydaktyczno-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka koordynatorzy zwracali się do właściwych szkół, przedszkoli i żłobków z prośbą o przesłanie informacji na temat dziecka. Wraz z prośbą wysyłane były pomocnicze druki własne *informacje o dziecku* (dot. dzieci uczęszczających do przedszkola i żłobka) bądź *informacje o uczniu* (dot. dzieci i młodzieży w wieku szkolnym).
- Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w momencie uzyskania informacji o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka zgłaszają w/w dziecko do Ośrodka Adopcyjnego ROPS w Opolu, przekazując odpowiednie dokumenty.
- W ramach zadania dotyczącego diagnozy kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka koordynatorzy (zarówno dla potrzeb sądu, jak i do własnej diagnozy predyspozycji i motywacji kandydatów) sporządzają analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka.
- Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy również sporządzanie ocen rodzin zastępczych i tak w roku 2021 sporządzono 27 ocen, w roku 2022 sporządzono 18 ocen, w roku 2023 sporządzono 28 ocen rodzin zastępczych. Ponadto

koordynatorzy starają się wspierać pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej, którzy opuścili rodzinę zastępczą i postanowili żyć na własny rachunek.

Wobec rodzin zastępczych, które nie są objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora zobowiązany jest wykonywać organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 1a Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku.

10) Świadczenia przyznane i wypłacone na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu strzeleckiego oraz na terenie innych powiatów w latach 2021-2023.

Tabela nr 11. Świadczenia przyznane i wypłacone na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2021 – 2023

Wydatki – rodzinna piecza zastępcza	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
na pokrycie kosztów utrzymania	1.205.520,32	1.537.201,98	1.932.501,76
jednorazowe świadczenie na przyjęcie dziecka	14.992,00	32.104,00	16.298,00
świadczenie związane z wypoczynkiem poza miejscem zamieszkania	16.636,00	10.400,00	11.930,00
środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	63.291,41	100.001,00	86.132,50
świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	2.000,00	6.000,00	-
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego lub w związku z wystąpieniem innych nieprzewidzianych trudności	2.100,00	4.200,00	1.890,00
wynagrodzenia wraz z pochodnymi (zawodowe rodziny zastępcze)	520.532,00	576.580,00	647.374,38

razem	1.825.071,73	2.266.486,98	2.696.126,64
dodatek wychowawczy 500+	650.782,00	240.453,00*	-

* **Od dnia 01.01.2022 r.** Organem właściwym do przyjmowania wniosków, prowadzenia postępowań, przyznawania oraz obsługi programu rządowego dotyczącego przyznania świadczenia wychowawczego (500+) został **Zakład Ubezpieczeń Społecznych** (art. 1 pkt 9 ww. Ustawy). Decyzje, na mocy których zostało przyznane prawo do dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty, o których mowa w art. 80 ust. 1a oraz art. 113a Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w brzmieniu dotychczasowym, utraciły moc z dniem końcowej daty obowiązywania decyzji, nie później jednak niż z dniem 1 czerwca 2022 r. (art. 15 ww. Ustawy).

11) Dochody z tytułu zawartych porozumień na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu strzeleckiego a pochodzące z terenu innego powiatu w latach 2021-2023.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Powiat, na terenie którego zamieszkuje rodzina zastępcza przyjmująca dziecko, zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przyjętego dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej, porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków na jego utrzymanie. Powiat Strzelecki na bieżąco i w terminie zawierał takie porozumienia z innymi powiatami.

Tabela nr 12. Dochody z tytułu zawartych porozumień na dzieci pochodzące z Powiatu Strzeleckiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023 na terenie innego powiatu.

ROK	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Dochody– rodzinna piecza zastępcza	145.452,48	171.599,98	178.246,20

12) Dochody z tytułu współfinansowania przez gminy pobytu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, że finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej należy do obowiązku powiatu.

Jednakże, na mocy art. 191 ust. 9 i 10 ww. Ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Finansowanie odbywa się na podstawie budżetowych not księgowych.

Tabela nr 13. Dochody z tytułu współfinansowania przez gminy pobytu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023 oraz dochody z zawartych porozumień na dzieci pochodzące z innego powiatu a umieszczone na terenie Powiatu Strzeleckiego.

ROK	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Dochody– rodzinna piecza zastępcza	622.803,23	710.134,92	1.028.041,41

2. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021 – 2023

Tabela nr 14. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021-2023

Rok	Liczba rodzin zawodowych stan na dzień 1 stycznia danego roku	Liczba podpisanych umów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej ujęta w 3-letnim Programie Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023	Faktyczna liczba rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących na terenie Powiatu Strzeleckiego stan na 31 grudnia danego roku
2021	11	0	9
2022	9	0	8
2023	8	0	8

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 zakładał wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych o dwie w każdym roku jednak w okresie tym nie udało się podpisać żadnej umowy.

Liczba rodzin zawodowych na dzień 1 stycznia 2021 roku wynosiła 11. Założeniem było zwiększenie tej liczby do 13 jednak nie zgłosili się kandydaci do pełnienia tej funkcji. Dodatkowo jedna rodzina zastępcza zawodowa rozwiązała umowę a kolejna przekształciła się w rodzinny dom dziecka co spowodowało zmniejszenie liczby rodzin z 11 na 9 jakie funkcjonowały na dzień 31.12.2021 r. Podobną sytuację odnotowaliśmy w roku 2022, gdzie liczba rodzin zawodowych zmniejszyła się o jedną po tym jak dotychczasowa rodzina podpisała umowę do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Na koniec roku 2022 funkcjonowało 8 rodzin zastępczych zawodowych. Liczba ta nie zmieniła się w roku 2023. Żadna rodzina zastępcza zawodowa nie rozwiązała się, ale również nie udało się zawrzeć umowy na nową rodzinę zastępczą zawodową.

3. Usamodzielnienia w latach 2021 - 2023 - rodzinna piecza zastępcza

W 2021 r. usamodzielniono się 21 wychowanków rodzin zastępczych, w 2022 r. 23 wychowanków, zaś w 2023 r. usamodzielniono się 22 pełnoletnich wychowanków. Nie każdy z usamodzielnionych wychowanków kontynuuje naukę, bądź od razu zgłasza się do PCPR po pomoc na usamodzielnienie, bądź zagospodarowanie.

Tabela nr 15. Przyznanie świadczeń usamodzielniającym się wychowankom – rodzinna piecza zastępcza

Rodzaj świadczenia	2021*	2022*	2023*
Na kontynuowanie nauki	103.227,00	97.139,67	96.346,93
Jednorazowa pomoc na usamodzielnienie	14.139,00	19.218,00	34.890,00
Jednorazowa pomoc na zagospodarowanie	3.390,00	7.041,00	7.899,00
Razem	120.756,00	123.398,67	139.135,93

***w 2021 - 21 wychowanków otrzymało świadczenie:**

16 wychowanków otrzymało świadczenie – na kontynuowanie nauki,

3 wychowanków otrzymało świadczenie - na usamodzielnienie i zagospodarowanie,

2 wychowanków otrzymało świadczenie – na zagospodarowanie,

w 2022 - 23 wychowanków otrzymało świadczenie:

19 wychowanków otrzymało świadczenie – na kontynuowanie nauki,

3 wychowanków otrzymało świadczenie - na usamodzielnienie i zagospodarowanie,

1 wychowanek otrzymał świadczenie – na zagospodarowanie,

w 2023 - 22 wychowanków otrzymało świadczenie:

16 wychowanków otrzymało świadczenie – na kontynuowanie nauki,

1 wychowanek otrzymał świadczenie - na usamodzielnienie,

2 wychowanków otrzymało świadczenie – na usamodzielnienie i zagospodarowanie,

1 wychowanek otrzymał świadczenie – na kontynuowanie i usamodzielnienie,

1 wychowanek otrzymał świadczenie – na kontynuowanie i zagospodarowanie,

1 wychowanek otrzymał świadczenie – na kontynuowanie, usamodzielnienie i zagospodarowanie,

4. Usamodzielnienia w latach 2021 – 2023 - instytucjonalna piecza zastępcza

Przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia jest zadaniem docelowym, na którego wykonanie składa się szereg zadań szczegółowych, które w sumie tworzą całokształt pracy opiekuńczo-wychowawczej. Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc:

- na kontynuowanie nauki,
- na usamodzielnienie,
- na zagospodarowanie,

udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia,
- zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Źródło finansowania pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej

– środki własne powiatu :

Wydatki w roku 2021

Udzielono pomocy pieniężnej w związku z usamodzielnieniem 6 wychowankom na kwotę 25.054,54 zł:

- 5 wychowanków otrzymało świadczenie na kontynuowanie nauki,
- 1 wychowanek otrzymał świadczenie na usamodzielnienie.

Wydatki w roku 2022

Udzielono pomocy pieniężnej w związku z usamodzielnieniem 4 wychowankom na kwotę 21.551,00 zł:

- 4 wychowanków otrzymało świadczenie na kontynuowanie nauki.

Wydatki w roku 2023

Udzielono pomocy pieniężnej w związku z usamodzielnieniem 4 wychowankom na kwotę 34.233,00 zł:

- 3 wychowanków otrzymało świadczenie na kontynuowanie nauki,
- 1 wychowanek otrzymał świadczenie na usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Aby pomóc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych zawarte zostało porozumienie pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich, a Stowarzyszeniem Pomocy Wzajemnej „BARKA” w Strzelcach Opolskich na mieszkanie w celu zapewnienia wsparcia wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą. Alternatywą dla wychowanka jest również złożenie przez niego wniosku w jednej z gmin w powiecie strzeleckim o uzyskanie lokalu mieszkalnego. Ponadto PCPR we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Opolu złożył wniosek na projekt „Blżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – etap II” aby pozyskać środki unijne na różne zadania, m.in. na utworzenie mieszkania treningowego na potrzeby usamodzielniających się wychowanków Powiatu Strzeleckiego. Dlatego olbrzymim wsparciem byłoby umożliwienie im pobytu w mieszkaniu treningowym, przynajmniej na czas nauki i uzyskania kwalifikacji zawodowych pozwalających na podjęcie zatrudnienia i całkowitego usamodzielnienia się.

Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego bardzo ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków

do kontynuowania nauki i zdobywania dodatkowych kwalifikacji, aby byli oni możliwie jak najlepiej przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

5. Instytucjonalna piecza zastępcza w latach 2021 – 2023

Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno nastąpić dopiero w sytuacji, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej lub do czasu znalezienia rodziny zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymienia następujące formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

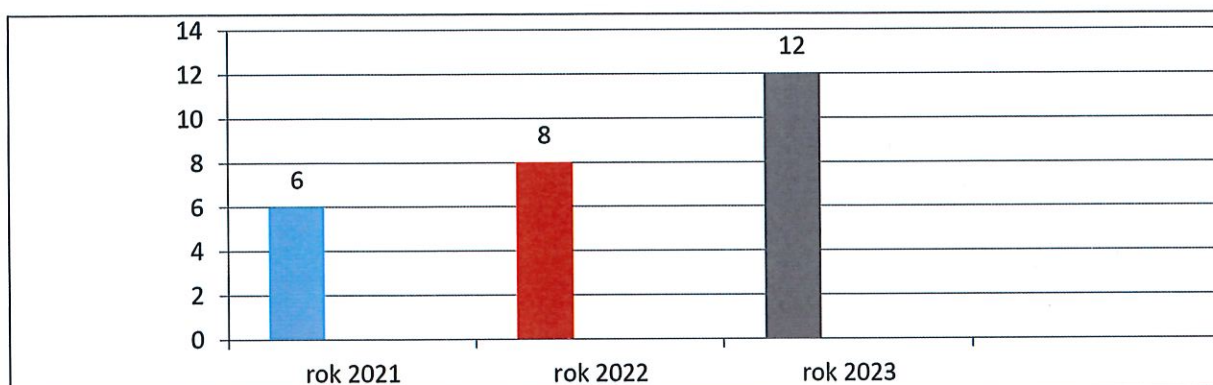
Placówkę opiekuńczo – wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. W Powiecie Strzeleckim nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza, a rośnie liczba dzieci do umieszczenia w pieczy zastępczej na naszym terenie w związku z tym PCPR od maja 2022 roku ogłosił 9 otwartych konkursów na realizację zadania publicznego z zakresu wspierania i systemu pieczy zastępczej pod nazwą „Prowadzenie w latach 2022-2024 całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego dla potrzeb Powiatu Strzeleckiego dla 8 dzieci, którego celem jest zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w sytuacji niemożności sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców”. Do chwili obecnej nie zgłosił się żaden oferent. Obecnie aby umieszczać dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z postanowieniem sądu poszukujemy miejsca dla małoletnich w placówkach znajdujących się na terenie innych powiatów, także poza województwem opolskim. Działania te są konieczne w związku z brakiem miejsc w funkcjonujących rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Strzeleckiego.

W roku **2021** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 6 dzieci z naszego Powiatu. Placówkę opuściła czwórka wychowanków, trzy osoby usamodzielnily się natomiast jedna przeszła do rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku **2022** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 8 dzieci z naszego Powiatu.

W roku **2023** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 12 dzieci, z tego w ciągu roku dwójka dzieci została przeniesiona do rodziny zastępczej, a 1 osoba usamodzielnila się.

Wykres nr 1. Liczba dzieci przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w omawianym okresie:

od 01 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. – 6

od 01 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. – 8

od 01 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. - 12

Tabela nr 16. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2021, 2022, 2023 w poszczególnych gminach, powiatach i województwach.

Organ prowadzący	Liczba dzieci		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Powiat Opolski	0	2	2
Powiat Brzeski	1	0	0
Powiat Oleski	0	0	2
Powiat Zawierciański	2	0	0
Powiat Głubczycki	1	0	0
Powiat Starachowicki	0	2	2
Powiat Lipski	0	0	2
Gmina Miasto Koszalin	0	1	1
Województwo Podkarpackie	0	1	1
Województwo Śląskie	2	2	2
Łącznie	6	8	12

Na dzień 31.12.2023 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywa 9 wychowanków.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy określa finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 17. Wysokość współfinansowania przez gminę dzieci przebywających w latach 2021-2023 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

ROK	2021	2022	2023
kwota współfinansowania przez gminy	22.558,61	129.163,75	246.163,96

CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 - 2026

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest stworzenie warunków do skutecznego rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, które umożliwią objęcie opieką dzieci znajdujących się poza rodziną biologiczną oraz zapewnią wsparcie pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Rozwój pieczy zastępczej będzie polegał na:

- 1) zapewnieniu dzieciom stabilnego środowiska opiekuńczego i wychowawczego,
- 2) wspieraniu już istniejących rodzin zastępczych,
- 3) podejmowaniu działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- 4) podejmowaniu działań zmierzających do kwalifikacji dziecka do przysposobienia,
- 5) wspieraniu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej i osób usamodzielniających się,

6) pozyskiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz do prowadzenia Rodzinnego Domu Dziecka.

W ostatnich latach spada zainteresowanie pełnieniem funkcji rodziny zastępczej. Z roku na rok coraz mniej jest kandydatów do pełnienia takiej funkcji, pomimo promocji rodzicielstwa zastępczego. Dzieci, które trafiają do pieczy zastępczej jest równie dużo. Od dłuższego czasu zauważa się tendencję, że dzieci umieszczone w pieczy zastępczej pozostają w niej przez wiele lat i obecnie funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe oraz niezawodowe, są przepełnione i nie mają możliwości przyjęcia kolejnych dzieci. Ponadto rodziny zastępcze informują, że dzieci umieszczone w ich rodzinach sprawiają duże problemy wychowawcze, co uniemożliwia im przyjęcie kolejnych dzieci, gdyż muszą się skupić na tych już umieszczonych. Należy dodać, że rodziny zastępcze nie chcą przyjmować nastolatków. W całej Polsce występuje problem niewystarczającej ilości rodzin zastępczych, np. w 2023 r. tut. PCPR otrzymał ok 6036 zapytań o możliwość umieszczenia dziecka z terenu obcego Powiatu na terenie Powiatu Strzeleckiego. Również PCPR w imieniu Powiatu Strzeleckiego, kieruje tego typu pytania do innych organizatorów pieczy zastępczej. W związku z powyższym w najbliższych latach nadal prowadzone będą wzmożone działania związane z promocją rodzicielstwa zastępczego, m.in. poprzez prowadzenie konta na Facebook, udzielanie przez pracowników i Dyrektora wywiadów dla radia, telewizji i lokalnych gazet zachęających do podjęcia funkcji rodziny zastępczej, rozpropagowywanie ulotek dotyczących procedury podjęcia funkcji rodziny zastępczej, ścisłą współpracę z parafiami i gminami z terenu Powiatu Strzeleckiego w zakresie informowania mieszkańców o możliwości podjęcia funkcji rodziny zastępczej czy zaangażowanie funkcjonujących rodzin zastępczych w promocję, np. poprzez umożliwienie kandydatom rozmowy z tymi rodzinami czy udzielanie wywiadu przez rodziny zastępcze. Celem jest utworzenie kolejnego Rodzinnego Domu Dziecka, gdyż w tej formie pieczy zastępczej może zostać umieszczona większa liczba dzieci, niż w rodzinie zastępczej zawodowej czy niezawodowej. Rodzinny Dom Dziecka to forma rodzinnej pieczy zastępczej, a naszym głównym celem jest rozwój właśnie takiej formy pieczy zastępczej na naszym terenie.

W przypadku wyczerpania wyżej opisanych możliwości aby pozyskać kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej koniecznym może okazać się utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej na terenie Powiatu Strzeleckiego. Utworzenie takiej placówki pozwoliłoby na umieszczanie dzieci z terenu naszego powiatu, dla których nie ma miejsca w rodzinach zastępczych, zwłaszcza dla nastolatków lub rodzeństwa. Ponadto dzieci byłyby blisko swoich rodziców biologicznych, co mogłoby przyspieszyć ich powrót do rodziny

naturalnej. Rodzice dzieci, które trafiają do placówek znacznie oddalonych od ich miejsca zamieszkania nie są bowiem w stanie utrzymywać regularnych kontaktów osobistych ze swoim dzieckiem dla podtrzymania więzi.

Kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 w Powiecie Strzeleckim i sposób ich realizacji ukazuje tabela nr 18.

Tabela nr 18. Działania i sposób realizacji celu Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 w Powiecie Strzeleckim.

L.P	Działanie	Sposób realizacji
1.	Zapewnienie dzieciom stabilnego środowiska opiekuńczego i wychowawczego.	1. Pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, rodzinny dom dziecka oraz rodziny pomocowe. 2. Wpłata świadczeń związanych z opieką i wychowaniem dziecka. 3. Utworzenie nowych zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka. 4. Utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego na terenie Powiatu Strzeleckiego. 5. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka).
2.	Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym i rodzinnemu domu dziecka funkcjonującym na terenie Powiatu Strzeleckiego.	1. Indywidualne wsparcie psychologiczne dla rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych. 2. Indywidualne wsparcie radcy prawnego. 3. Organizowanie spotkań w ramach grup wsparcia. 4. Organizacja szkoleń, które mają na celu podnoszenie kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych osób pełniących funkcję rodzin zastępczych. 5. Organizacja przedsięwzięć mających na celu integrację rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających m.in. poprzez organizację balu karnawałowego czy Święta Rodzin Zastępczych. 6. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu dla rodzin zastępczych. 7. Objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
3.	Podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	1. Współpraca z asystentem rodziny, kuratorami, Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądów Rejonowych. 2. Dokonywanie podczas posiedzeń ds. okresowej

		sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej ocen sytuacji dziecka i przekazywanie do właściwego Sądu. 3. Przygotowanie we współpracy z odpowiednią rodziną zastępczą lub prowadzącym RDD oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, plan pomocy dziecku oraz jego modyfikację.
4.	Podjęmowanie działań zmierzających do kwalifikacji dziecka do przysposobienia.	1. Współpraca z rodziną zastępczą oraz Sądami w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka. 2. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przyspasabiających.
5.	Zapewnienie wsparcia pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej oraz osobom usamodzielniającym się.	1. Indywidualne wsparcie psychologiczne. 2. Indywidualne wsparcie radcy prawnego. 3. Organizowanie spotkań w ramach grup wsparcia. 4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej usamodzielnianych wychowanków. 5. Realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia. 6. Wspieranie finansowe i rzeczowe usamodzielnionych wychowanków. 7. Współpraca z gminami powiatu strzeleckiego w zakresie przydziału lokalu mieszkalnego. 8. Utworzenie mieszkania treningowego dla usamodzielniających się wychowanków.
6.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i do prowadzenia Rodzinnego Domu Dziecka	1. Prowadzenie konta na Facebook. 2. Udzielanie przez pracowników i Dyrektora PCPR wywiadów dla radia, telewizji i gazety zachęających do objęcia funkcji rodziny zastępczej. 3. Rozpropagowanie ulotek na terenie całego Powiatu, dotyczących procedury objęcia funkcji rodziny zastępczej oraz finansowaniu rodzin. 4. Ścisła współpraca z parafiami i gminami z terenu Powiatu Strzeleckiego w zakresie informowania mieszkańców o możliwości podjęcia funkcji rodziny zastępczej. 5. Zaangażowanie rodzin zastępczych w promocję, np. umożliwienie rozmowy z kandydatami na rodziny zastępcze z osobami pełniącymi już tę funkcję, udzielanie wywiadu przez rodziny zastępcze. 6. Organizowanie kolejnych edycji Święta Rodzin

	Zastępczych. 7. Udział w imprezach okolicznościowych na terenie Powiatu Strzeleckiego, gdzie będzie można propagować rodzinną pieczę zastępczą. 8. Zapewnienie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
--	---

W latach 2024 - 2026 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich planuje kontynuować działania mające na celu integrację rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających poprzez organizację Święta Rodzin Zastępczych, które przypada na dzień 30 maja. Dodatkowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich zgłosiło chęć udziału w dwóch projektach unijnych. Jeden z nich dotyczy utworzenia mieszkania treningowego dla usamodzielnionych wychowanków, utworzenia Rodzinnego Domu Dziecka oraz organizację wycieczek dla rodzin zastępczych. Kolejny projekt zakłada: realizację szkoleń dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej, szkolenia dla pracowników zespołu pieczy zastępczej, zakup materiałów promujących rodzinną pieczę zastępczą na terenie Powiatu Strzeleckiego oraz spotkania integracyjne dla rodzinnych form pieczy zastępczej z naszego terenu. Wnioskowana kwota ww. projektów to łącznie 3.724.922,96 zł.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Strzeleckim na lata 2024 - 2026 będą środki finansowe z:

- 1) budżetu Powiatu Strzeleckiego,
- 2) budżetu państwa w ramach dotacji na wspieranie zadań własnych,
- 3) budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 4) budżetu innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Strzeleckiego,
- 5) projektów systemowych i konkursowych w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej.

OCZEKIWANE REZULTATY Z REALIZACJI PROGRAMU

Zamierzeniem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest rozbudowa i wspieranie istniejącego systemu rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcie osób

usamodzielniających się oraz pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez wzmocnienie procesu aktywizacji do uczestnictwa w edukacji i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, co w konsekwencji może zwiększyć wychowankom możliwość zatrudnienia. Planowane działania mają na celu wzmocnienie i podniesienie kwalifikacji istniejących rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka, a także wsparcie w wypełnianiu powyższej funkcji oraz spowoduje wzrost zainteresowania rodzicielstwem zastępczym. Zakłada się, że przełoży się to na liczbę pozyskiwanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych i niezawodowych. W przypadku braku chętnych kandydatów na rodziny zastępcze lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka koniecznością będzie utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego na terenie Powiatu Strzeleckiego.

SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie oraz ocena postępu zadań z zakresu Programu odbywać się będzie na podstawie corocznych sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich.

ZAKŁADANY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W POWIECIE STRZELECKIM NA LATA 2024 – 2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. W Powiecie Strzeleckim limit rodzin zastępczych został określony na podstawie rozeznania potrzeb i dotychczasowych doświadczeń w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Zawieranie umów z kandydatami do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej pozwala na zaplanowanie długofalowych działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Zakłada się zwiększenie o 6 nowych rodzin zastępczych zawodowych w latach 2024 – 2026, co pokazuje poniższa tabela.

Tabela nr 19. Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Rok	Liczba rodzin zawodowych stan na dzień 1 stycznia danego roku	Planowane zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w latach 2024-2026	Ogólny limit rodzin zastępczych zawodowych w danym roku
2024	8	2	10
2025	10	2	12
2026	12	2	14
Razem		6	

Powyższy limit zakłada więc wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych w: 2024 r. o 2, w 2025 r. o kolejne 2 rodziny zawodowe, a w 2026 r. również o 2 rodziny zawodowe. Limit ten obejmuje także prognozowaną liczbę umów zawieranych z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi niezawodowymi, które spełniają ustawowe warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i w kolejnych latach uzyskają 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza.

Tabela nr 20. Koszty zwiększenia planowanej liczby rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach 2024, 2025, 2026 – przedstawionej w tabeli nr 19.

Koszty zwiększenia planowanej liczby rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach 2024, 2025 i 2026					
	2024				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					117.991,44
	2025				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					117.991,44

	2026				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					117.991,44

Tabela nr 21. Koszty planowanego zwiększenia liczby rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach 2024, 2025, 2026 – **narastająco**.

Koszty zwiększenia planowanej liczby zawodowych rodzin zastępczych w latach 2024, 2025, 2026 – narastająco					
	2024				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa I	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa II	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					117.991,44
	2025				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa I	4.140,00	49.680,00	8.674,13	1.217,16	59.571,29
rodzina zawodowa II	4.140,00	49.680,00	8.674,13	1.217,16	59.571,29
rodzina zawodowa III	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa IV	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					237.134,02
	2026				
	kwota brutto	rok	ZUS	FP	suma
rodzina zawodowa I	4.180,00	50.160,00	8.757,94	1.228,92	60.146,86
rodzina zawodowa II	4.180,00	50.160,00	8.757,94	1.228,92	60.146,86
rodzina zawodowa III	4.140,00	49.680,00	8.674,13	1.217,16	59.571,29
rodzina zawodowa IV	4.140,00	49.680,00	8.674,13	1.217,16	59.571,29
rodzina zawodowa V	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
rodzina zawodowa VI	4.100,00	49.200,00	8.590,32	1.205,40	58.995,72
Razem					357.427,74

Narastająco koszty zwiększenia planowanej liczby zawodowych rodzin zastępczych w poszczególnych latach będą wynosiły odpowiednio dla roku 2024 w przypadku 2 zawodowych rodzin – **117.991,44 zł**, dla roku 2025 w przypadku 4 rodzin zastępczych – **237.134,02 zł** oraz w roku 2026 w przypadku 6 zawodowych rodzin zastępczych – **357.427,74 zł**. (przedstawia tabela nr 21).

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Strzeleckiego na lata 2024 - 2026 wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację dotychczasowych działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie na jak długo trafia do pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Strzeleckim opracowało powyższy Program tak, aby móc skutecznie i efektywnie pomagać dziecku, któremu rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić właściwej opieki. Realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych jednostce w planie finansowym na dany rok budżetowy. Plan finansowy jednostki na rok 2024 zakłada wydatki na pieczę zastępczą na poziomie 3.452.124,00 zł.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 ma charakter otwarty i jeśli na podstawie bieżącej oceny dokumentu uzna się, że wymaga on modyfikacji, dokonana zostanie aktualizacja przyjętych w nim założeń.